

EKONOMIUTSKOTTETS UTLÅTANDE 14/2005 rd

Statsrådets utredning med anledning av kommissionens meddelande: Främjande av teknik för hållbar utveckling: Europeiska unionens handlingsplan för miljöteknik

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Stora utskottet sände den 4 maj 2005 en kompletterande skrivelse 1. YM 29.4.2005 om kommissionens meddelande: Främjande av teknik för hållbar utveckling: Europeiska unionens handlingsplan för miljöteknik (E 7/2004 rd) till ekonomiutskottet för eventuella åtgärder.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Mirja Kosonen, handels- och industriministeriet
- överinspektör Merja Saarnilehto, miljöministeriet
- teknologidirektör Martti Äijälä, Teknologiska utvecklingscentralen TEKES.

UTREDNINGEN

Meddelandet

Genomförandet av handlingsplanen för miljöteknik har enligt kommissionen fått en bra början under det första året. Miljötekniken har getts större tyngd i EU:s ramprogram för forskning och teknisk innovation. Det har också inrättats nya betydelsefulla forskargrupper för ekologisk innovation. Dessutom har ett europeiskt testnätverk för verifiering av miljöteknik börjat byggas upp.

Gemenskapen har i sin beredning av nya finansieringsramar prioriterat främjad miljöteknik. Under planperioden 2007—2013 kommer man att stödja teknisk innovation framför allt regionalt genom sammanhållningspolitiken och de relevanta strukturfonderna. Det nya ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation

(CIP) ska också omfatta finansiering av miljöteknik, inte minst projekt i den s.k. demonstrationsfasen.

Europeiska investeringsbanken har upprättat ett nytt betydelsefullt (500 miljoner euro) finansiellt instrument för finansiering av enskilda investeringar i anknytning till EU:s interna handel med utsläppsrättigheter. Under 2006 introduceras också ett internationellt program för riskfinansiering som har med utnyttjande av förnybara energikällor och energisparande att göra där EIB innehar rollen som rådgivare och eventuellt också investerare.

Viktiga meddelanden och anvisningar om miljöbaserad offentlig upphandling, miljöteknisk standardisering och miljöskadliga stöd har färdigställts. Anvisningarna förväntas bidra till

att nationella handlingsprogram skyndsamt upprättas, inte minst för grön offentlig upphandling.

I början av 2005 inledde kommissionen i samråd med vissa medlemsstater (Storbritannien, Sverige) dessutom ett projekt för miljörelaterade s.k. prestandamål för varor, tjänster och processer som är centrala i ett miljöperspektiv.

I mellanrapporten understryker kommissionen i alla fall vikten av effektivare åtgärder för att genomföra handlingsprogrammet för att de målsatta betydelsefulla miljö- och konkurrenskraftseffekterna ska uppnås. Särskild vikt läggs vid användningen av de finansiella instrumenten, utveckling av prestandamålen och testsystemen. Vidare ska reglerna för statligt stöd och indikatorer för marknadens utveckling tas upp till granskning.

Utöver de här prioriteringarna kommer kommissionen att fästa stort avseende vid det nationella genomförandet av handlingsplanen för miljöteknik. Nationella initiativ, program och erfarenheter bör nyttiggöras i största möjliga utsträckning i genomförandet också på gemenskapsnivå. Kommissionen uppmanar därför medlemsstaterna att lägga upp nationella hand-

lingsplaner fram till slutet av 2005. Vidare bör medlemsstaterna upprätta nationella handlingsprogram för miljövänlig offentlig upphandling.

Regeringens ståndpunkt

Regeringen omfattar kommissionens syn att genomförandet av handlingsplanen för miljöteknik behöver påskyndas. Genomförandet har i och för sig gått bra under det första året, men miljö- och konkurrenskraftsutmaningarna i programmet kräver ytterligare åtgärder.

Regeringen tillstyrker att finansiella instrument som främjar miljötekniken upprättas på gemenskapsnivå och understryker behovet av att stödja avancerad miljöteknik också t.ex. genom utveckling av prestandamålen, men att det ska ske på frivillig basis.

Regeringen instämmer i kommissionens syn på medlemsstaternas avgörande roll och betydelse i att genomföra handlingsplanen och tillstyrker kommissionens förslag till nationella handlingsplaner (ETAP — Environmental Technological Action Plan) och nationella handlingsprogram för grön offentlig upphandling.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Handlingsplanen för miljöteknik stöder gemenskapens mål för miljö, konkurrenskraft och innovation. Den är ett bra exempel på ett projekt som i sig förenar målen för en hållbar utveckling och ekonomiska intressen. Genomförandet har gått framåt under det första året, men utskottet anser precis som regeringen att det kan och bör ske i snabbare takt.

Finland har stor kompetens på det miljötekniska området. Exporten av produkter i branschen utgör redan nu en avsevärd bit av vår totala export och efterfrågan pekar fortsatt uppåt. Också statsmakten satsar kraftfullt på att utveckla branschen. I detta sammanhang kan man nämna Sitras nya miljöprogram som har som mål att höja nivån på den finländska miljöteknikbaserade affärsverksamheten och konkurrenskraften på

den internationella marknaden. Teknologiska utvecklingscentralen har för sin del redan länge satsat på denna sektor. I dagens läge upptar miljöteknikprojekten redan en fjärdedel av utvecklingscentralens totala budget.

På det globala planet har Finland aktivt stött t.ex. förhandlingar om lättare tillträde till miljöteknikmarknaden i samband med WTO:s förhandlingsrunda. Också kommissionen understryker i sitt meddelande miljöteknikens stora potential i kommersiella sammanhang, men det kommer inte tydligt fram i vare sig redan genomförda åtgärder eller kommissionens planer för fortsatta åtgärder. Gemenskapen bör ställa upp tydligare mål för den globala marknaden och det bör få genomslag i gemenskapens framtida åtgärder. Det finns plats för större effektivitet bl.a. i WTO-förhandlingarna, där man inte

bör fastna i tekniska definitionsfrågor. Lättare marknadstillträde ger bättre tillgång och tillträde till miljöteknik.

I meddelandet lyfts olika slag av finansiella instrument tydligt fram. Utskottet ser dem som en viktig del av handlingsplanen men anser att de inte bör bli huvudsaken i planen. Utskottet fäster sig särskilt vid hur stöd ges. Stöden får inte bli en finansieringsautomat som fjärmar sektorn från affärslivets normala lagbundenheter. De bör vara rätt proportionerade och fungera som en sporre och konkurrensfrämjande faktor hellre än bromsa upp eller snedvrider konkurrensen.

Tillämpningen av standarder kan för sin del inverka bromsande på den tekniska utvecklingen och den internationella handeln. Vid utfrågningen av sakkunniga har bl.a. BAT-förfarandet (Best Available Technology) tagits upp. Dåligt tillämpat kan det leda till att utvecklingsarbetet binds upp vid redan förlegad teknik. Standarderna är dessutom förknippade med betydande han-

delspolitiska frågor. Våra handelspartners kan se dem som protektionistiska instrument till förmån för hemmamarknaden och de kan också hindra gemenskapsföretags exportmöjligheter, om de inte är desamma i exportlandet och gemenskapen. Principen bör därför vara att hålla sig med så internationella standarder som möjligt, trots att det är en stor utmaning med hänsyn till de snabba förändringarna i den tekniska sektorn.

Finland har ypperliga möjligheter att ligga i den miljötekniska utvecklingens framkant i Europa. Nationella ETAP-planer ger oss goda möjligheter att finslipa vår nationella handlingsstrategi i samråd mellan myndigheter, industrin och vetenskapssamhället.

Utlåtande

Ekonomiutskottet meddelar

*att utskottet omfattar regeringens
ståndpunkt med anmärkningarna ovan.*

Helsingfors den 25 maj 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Jari Leppä /cent
medl. Arto Bryggare /sd
Sari Essayah /kd
Reijo Kallio /sd
Esko Kiviranta /cent
Martti Korhonen /vänt

Miapetra Kumpula /sd
Seppo Lahtela /cent
Klaus Pentti /cent
Antti Rantakangas /cent
Martin Saarikangas /saml
Sari Sarkomaa /saml
Juhani Sjöblom /saml.

Sekreterare var

utskottsrad Tuula Kulovesi.